

DOMSTOLSSTYRELSENS ÅRSBERETNING 2018

INDHOLD

UDGIVET AF DOMSTOLSSTYRELSEN 2018

Forsidefoto: Kristian Brasen

-
- 03** BERETNING
-
- 04** DANSK TOPPLACERING I UAFHÆNGIGHED – IGEN
-
- 06** FOKUS PÅ STRAFFESAGSOMRÅDET
-
- 08** MINRETSSAG.DK I BRUG OVER HELE LANDET
-
- 10** DET NYE FAMILIERETLIGE SYSTEM
-
- 11** BRUGERNES OPLEVELSE AF SMÅSAGSPROCESSEN
-
- 12** KOMPETENCELØFT HOS LEDERNE
-
- 14** DE NORDATLANTISKE DOMSTOLE
-
- 16** INTERNATIONALT: SAMARBEJDE OG INTERESSE
-
- 17** FORKYNDELSESPROJEKTET I MÅL
-
- 18** DATABESKYTTELSE
-
- 19** YDERLIGERE DIGITALISERING AF FOGEDSAGERNE
-
- 19** DOMSDATABASEN I NYT UDBUD
-
- 20** UGENS DOM – FREM I LYSET MED HVERDAGSKONFLIKTER
-

BERETNING

I 2018 modtog de danske byretter 794.754 sager, Sø- og Handelsretten 12.033 sager, landsretterne 11.166 sager og Højesteret 244 sager. Det var samlet 6,2 pct. flere sager end året før. Antallet af sager ved Tinglysningssretten faldt i forhold til 2017 med 1,4 pct., idet retten har modtaget 1.689.592 sager.

BYRETTERNE

2018 har været præget af et meget stort antal nævningesager ved byretterne – vel at mærke på bagkant af en betydelig stigning året forinden. Over to år er antallet af nævningesager således steget fra 126 i 2016 til 269 i 2018. Samtidig har antallet af domsmandssager i 2018 været på det højeste niveau siden domstolsreformen i 2008 – og byretterne modtog 17 pct. flere straffesager end i 2017.

Byretterne havde en væsentlig bedre målopfyldelse i de såkaldte VVV-sager (volds-, voldtægts- og våbensager) i 2018 sammenlignet med 2017. Tallene er opnået samtidig med, at definitionen er udvidet til at omfatte væsentlig flere sager. Byretterne har modtaget 2,6 pct. flere civile sager, 37 pct. flere tvangsauktionssager, 18 pct. flere insolvensskiftesager og knap 4 pct. flere dødsboskifter, men 4 pct. færre fogedsager. På den baggrund er det ikke overraskende, at sagsbehandlingstiden er gået lidt op.

LANDSRETTERNE

Landsretterne modtog i 2018 ca. det samme antal civile sager som i 2017 og lidt flere straffesager – herunder relativt flere straffesager. Der blev for både civile sager og straffesager afsluttet et næsten tilsvarende antal sager, som landsretterne modtog. Selv om sagsbehandlingstiden for civile sager er gået lidt op i forhold til 2017, ligger den under niveauet i årene forud for 2017. Sagsbehandlingstiden for straffesager er gået op i 2018, men er stadig under niveauet for nævningesager i 2016 og straffeankere i 2014 og 2015.

HØJESTERET

I 2018 modtog Højesteret 169 civile sager og 75 straffesager, hvilket for begge sagstyper er flere end i 2017. Sagsbehandlingstiden i civile ankesager blev i 2018 reduceret til det hidtil laveste niveau, 9,3 måneder, og sagsbehandlingstiden for straffeankesager med hovedforhandling blev 5 måneder.

SØ- OG HANDELSRETTE

Sø- og Handelsretten har modtaget 25 pct. flere insolvensskiftesager og næsten 14 pct. flere civile sager i 2018. Baggrunden er, at Erhvervsstyrelsen har fremsendt et meget stort antal tvangsopløsningssager i 2018. Der er fremsendt 6.011 tvangsopløsningssager mod 4.240 sager i 2017. Sager om tvangsopløsning udløser flere konkurssager og i sidste ende også flere sager om konkursskarantæne. Sø- og Handelsretten har på trods af sagstilgangen været i stand til at forkorte sagsbehandlingstiden for konkurssager og gældssaneringsager, og den er kun steget med 0,2 mdr. for tvangsopløsningssagerne på trods af sagstilgangen.

TINGLYSNINGSRETTE

I 2018 modtog Tinglysningssretten 1.689.592 anmeldelser til tinglysning. Det var 1,4 pct. færre sager end i 2017, og det hidtil mindste antal sager, som retten har modtaget i et enkelt år.

DANSK TOPPLACERING I UAFHÆNGIGHED – IGEN

Igen i år blev det til en imponerende førsteplads for Danmark, da befolkningens generelle opfattelse af landets dommere og domstoles uafhængighed blev målt i EU's Justice Scoreboard. Af de adspurgte i befolkningen vurderede 87 pct., at domstolernes og dommernes generelle uafhængighed var "meget god" eller "god", mens den tilsvarende vurdering i erhvervslivet var 88 pct.

Erhvervslivets vurdering af uafhængigheden betød, at Danmark rykkede op på en 6. plads i EU, og dermed overhalede Sverige på ranglisten. I den anden ende af skalaen ses lande, hvor borgere og erhvervsliv har tilkendegivet "manglende uafhængighed" som værende problematisk. I enkelte lande angiver over 50 pct., at den manglende uafhængighed hovedsagelig skyldes "indblanding og pres fra regering og politikere". I Danmark er det tilsvarende tal 5 pct.

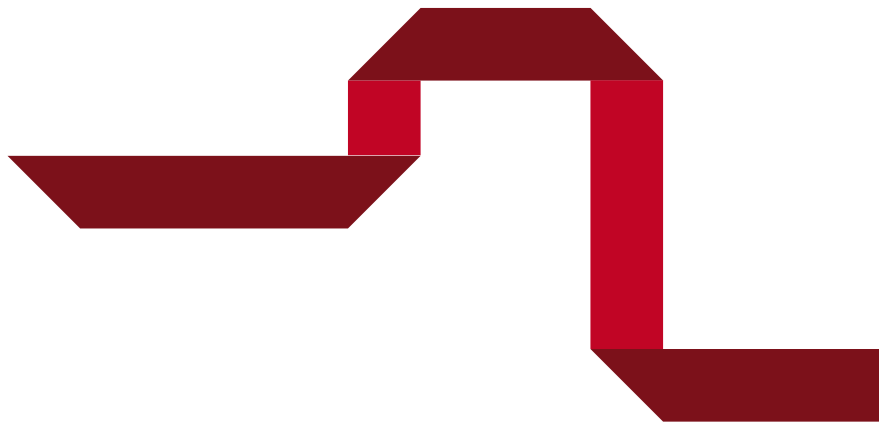
Danmark indtager også førstepladsen, når det gælder sagsbehandlingstider i civile sager ved 1. instans. Dette sker især takket være domstolenes digitalisering af tinglysningen. Den medfører, at 82 pct. af tinglysningssagerne behandles automatisk og har en gennemsnitlig sagsbehandlingstid på kun 0,4 dage. Når det gælder digitalisering og elektronisk kommunikation ligger Danmark i midterfeltet.

EU Justice Scoreboard viser desuden, at Danmarks Domstole er billige i drift. Danmark har sammen med Cypern og Irland de tre billigste retsvæsner, når man sætter udgifterne i forhold til landets BNP. Danmark er et af de lande i EU, hvor der er færrest udnævnte dommere pr. 100.000 indbyggere.

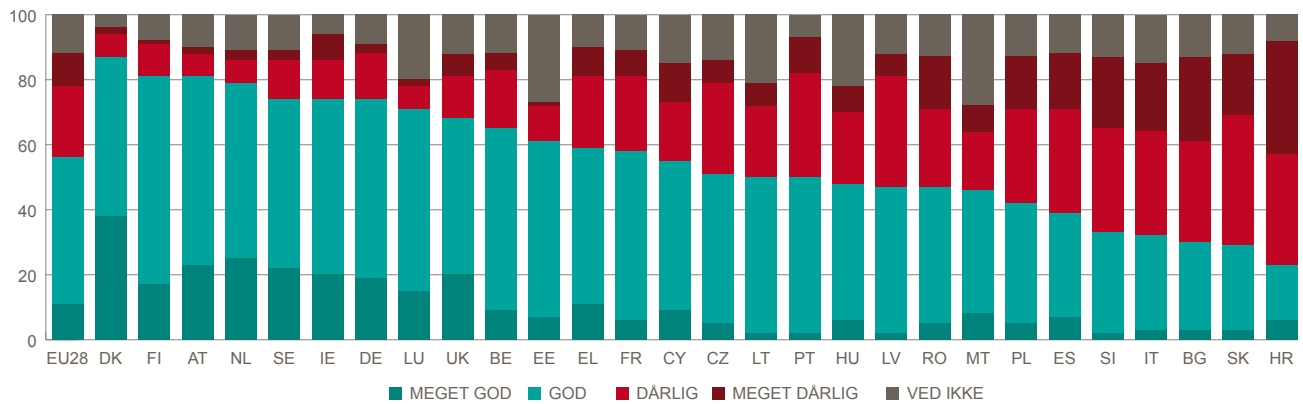

EU Justice Scoreboard er etableret med henblik på at fungere både som en kilde til objektive data om de europæiske retssystemer og som et værktøj, som medlemslandene kan støtte sig til, når de reformerer deres retssystemer.

Scoreboardet bygger på tal fra en række kilder, særligt fra European Commission for the Efficiency of Justice, CEPEJ. Desuden anvendes data, der er indsamlet både af kommissionen selv og fra fx European Networks of Councils for the Judiciary, ENCJ, Eurobarometer, World Bank og World Economic Forum.

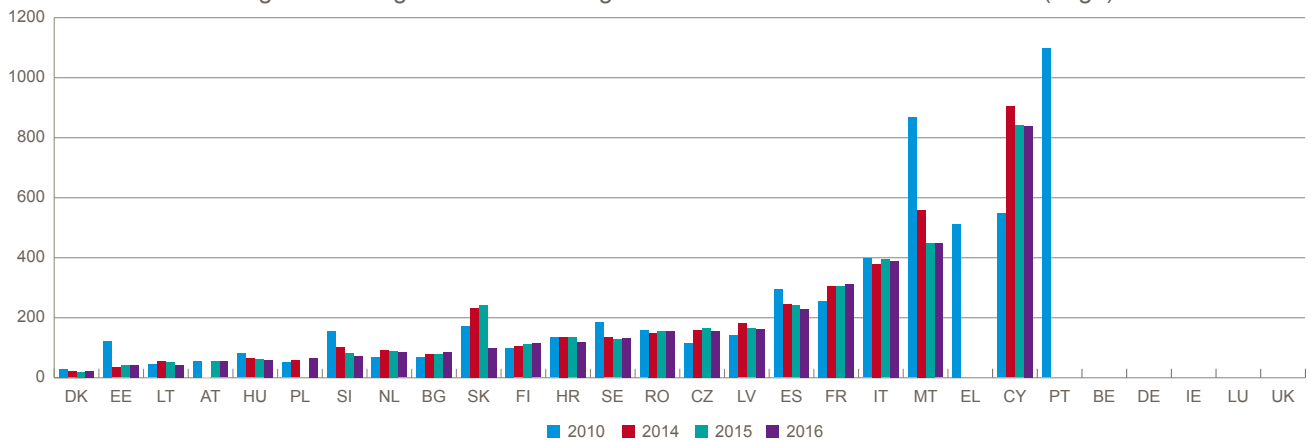

Befolkningens vurdering af domstoles og dommeres uafhængighed i EU's medlemslande (2018)

Kilde: Eurobarometer

Sagsbehandlingstider for civile sager ved 1. instans i EU's medlemslande (dage)

Kilde: European Commission for the Efficiency of Justice

FOKUS PÅ STRAFFESAGSOMRÅDET

Danmarks Domstole har sat omfattende ind på straffesagsområdet: Forretningssange er blevet forenklet, samarbejdet med de øvrige myndigheder i straffesagskæden er blevet styrket, skabeloner revideret og processer digitaliseret. Dette vil bl.a. være med til at styrke gennemløbet i straffesagskæden, hvor domstolene er ét af flere myndighedsled.

De mange tiltag udspringer blandt andet af en tværgående analyse af straffesagskæden i 1. halvår 2017. Nogle af analysens resultater er implementeret administrativt – fx ved indgåelse af samarbejdsaftaler. Andre er imødekommet ved en ændring af retsplejeloven (lov nr. 714 af 8. juni 2018 om nedbringelse af sagsbehandlingstiden i straffesager), der trådte i kraft 1. juli 2018. En række tiltag følger nemlig af denne lov. Det gælder blandt andet en ny definition af VVV-sager (sager om vold, voldtægt eller våben), oprettelse af sager, berammelse og forkyndelse ved retterne med digital kommunikation, samt nye regler og frister for at beskikke og ombeskikke forsvarsadvokater.

BERAMMELSESAFTALER

En revideret skabelon til lokale samarbejdsaftaler mellem retter og anklagemyndigheder om berammelse af straffesager blev taget i brug i 2. kvartal, hvor alle retter og anklagemyndigheder indgik lokale samarbejdsaftaler. Målet med aftalerne er at udnytte kapacitet og ressourcer bedre og at beramme straffesager hurtigt for at nedbringe de samlede gennemløbstider i straffesagskæden. Fx præciseres det i aftaleskabelonen, at en sag skal være klar til berammelse, når den modtages i retten.

En central del af aftalen handler om retsdage, hvor der stilles et antal anklagerdage til rådighed for retten efter en fast aftale, hvor retterne til gengæld arbejder med at beramme hele retsdage, så én anklager kan møde en hel retsdag. Aftalen dækker langt de fleste straffesager. Parterne har derudover aftalt at prioritere tid og ressourcer til VVV-sager.

OPRET, BERAM, FORKYND

Domstolene har fokus på at samle processerne med at oprette, beramme og forkynde sager i én arbejdsgang. Efter ændringerne af retsplejeloven, der trådte i kraft 1. juli 2018, skal alle tre dele ske i én arbejdsgang, når retterne modtager en sag

digitalt. Konkret betyder det, at retterne ikke skal vente på at modtage den fysiske sag, men både skal oprette, beramme og forkynde, så snart de modtager sagen digitalt i straffepostsystemet. Arbejdsgangen understøttes blandt andet af en tjekliste til anklagerne, der beskriver, hvilke oplysninger bevisfortegnelsen og følgebrevet skal indeholde, når sagen sendes til retten.

FRISTSTYRING

For at overholde de nye frister for at beskikke og ombeskikke forsvarsadvokater skal retterne hurtigt have overblik over, hvornår forsvarsadvokaterne kan møde i en straffesag. I dag bliver der skrevet og ringet rundt til forsvarsadvokaterne fra retterne, hvilket giver udfordringer og tunge arbejdsgange for retternes medarbejdere. Derfor er der iværksat en markedsundersøgelse, der skal afdække, hvordan man på sigt kan understøtte friststyring teknisk i forbindelse med beskikkelse af forsvarsadvokater. Der har i arbejdet med at implementere de nye regler været en god dialog mellem Domstolsstyrelsen og forsvarsadvokaternes organisationer.

BØDESAGSPROCESSEN

Bødesagsområdet har stort fokus på tværs af myndighederne, hvor der er lagt kræfter og ressourcer i at optimere og digitalisere arbejdsgange. Hos domstolene har man blandt andet arbejdet på at dele bedste praksis i den forenklede bødesagsproces retterne imellem. Desuden er der indgået en samarbejdsaftale med politiet om at sende bødesagerne i et mere ensartet flow, så retterne kan tilrettelægge arbejdet efter, hvornår sagerne modtages. Der arbejdes på at digitalisere området og dermed afskaffe udveksling af papirkopier af bøder mellem myndighederne. Et af tiltagene er at udvikle en app til politiets mobiltelefoner, så politiet fx kan udstede færdselsbøder digitalt på stedet, som borgeren prompte kan acceptere med en underskrift.

UNGDOMSKRIMINALITETSREFORM

Folketinget vedtog en ny, helhedsorienteret indsats mod ungdomskriminalitet, som udmøntede sig i en lov, der trådte i kraft 1. januar 2019. Der er tale om et tæt, præventivt samarbejde på tværs af myndigheder, der skal sætte ind over for børn og unge, der begår kriminalitet. Domstolenes arbejde har i den forbindelse særligt været fokuseret på at etablere et Ungdomskriminalitetsnævn, der kan mødes i hver af landets 12 politikredse.

Hvert nævnsmøde skal ledes af en dommer og består derudover af en repræsentant fra politiet og en fra kommunen. Nævnet skal behandle sager om børn og unge mellem 10 og 17 år, som har begået personfarlig kriminalitet eller anden alvorlig kriminalitet, hvor en række øvrige risikofaktorer samtidig er til stede.

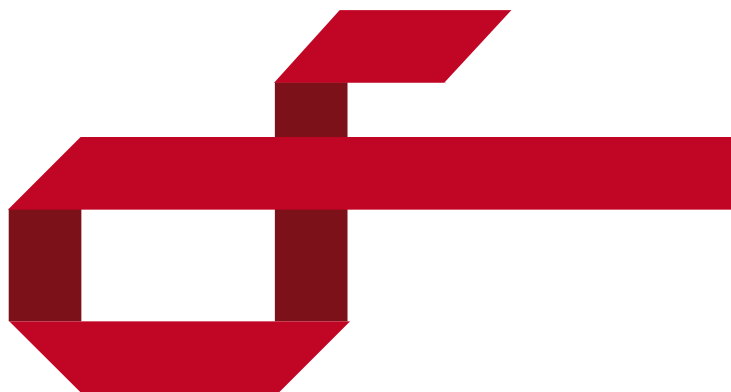
Der er i øvrigt arbejdet med at etablere en særlig fast track-procedure for 15-17-årige, så deres straffesager skal behandles inden for nogle korte frister på tværs af myndighederne, fra gerningsmanden er identificeret, til sagen er afgjort ved domstolene. Ungdomskriminalitetsnævnet skal herefter sættes senest 14 dage efter endelig dom.

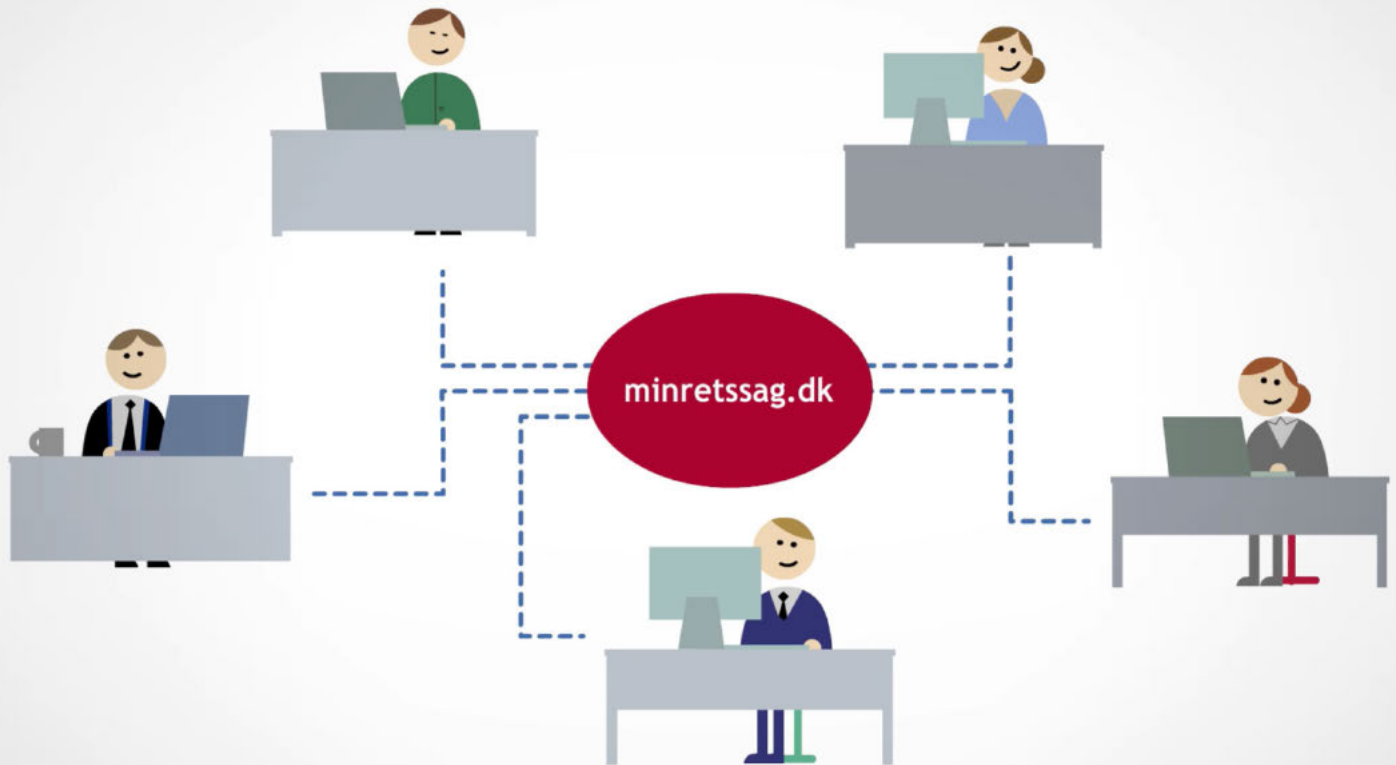
10-14-årige, der er under den kriminelle lavalder, kan af politiet henvises direkte til nævnet. For sager med børn i denne aldersgruppe gennemgår alle udpegede dommere en særlig uddannelse. Nævnet kan som en del af dets reaktionsmuligheder blandt andet iværksætte skræddersyede forbedringsforløb for børnene og de unge.

Fra sommeren og frem til årsskiftet deltog domstolene i arbejdet med at implementere lovforslaget. Domstolene har deltaget i styregruppen for implementeringen og har desuden været en del af et projektsekretariat og forskellige projektspor på tværs af de myndigheder, der har stået for den praktiske implementering.

DIGITAL UNDERSTØTTELSE AF STRAFFESAGSKÆDEN

Der arbejdes på at trimme og digitalisere straffesagskæden yderligere på mange fronter. Blandt mange initiativer på det overordnede plan er en tværgående analyse og udvikling af hele digitaliseringssporet. Det skal understøtte sagsbehandling på tværs af myndighederne, så denne kan foregå digitalt på straffesagsområdet – blandt andet med øget niveau af digital data- og dokumentdeling. Både arbejdsgange og processer undersøges og afdækkes i arbejdet med at udvikle et nyt, digitalt straffesystem.

MINRETSSAG.DK I BRUG OVER HELE LANDET

Selvbetjeningsløsningen på nettet, minretssag.dk, hvor borgere og professionelle brugere kan oprette en sag og følge den, og det underliggende Civilsystem, som skal behandle civile sager, fik en god start. Men hvor systemets funktionalitet umiddelbart indfrieede brugernes behov, opstod der væsentlige udfordringer med hastigheden, efterhånden som året gik. Siden er der blevet arbejdet intenst på at forbedre systemets hastighed og på at hjælpe brugerne.

Den 2. februar 2018 var fire måneders udrulning tilendebragt, og samtlige retter var nu på det nye system. Dermed sluttede de sig til de to pilotretter, Retten i Horsens og Vestre Landsret, der havde afprøvet systemet. Umiddelbart var der mange positive tilbagemeldinger fra hele landet om smidigere arbejds- og sagsgange.

DIALOG OG ANBEFALINGER

Fra januar til juni mødtes projektansvarlige for Civilsystemet med ledelse og medarbejdere i alle landets retter på såkaldte hjemfølgingsmøder. Den enkelte rets umiddelbare oplevelser med systemet og de samlede erfaringer var udgangspunkt for skarpt fokus på praktisk brug af systemet. Bedste Praksis bistod med anbefalinger til, hvordan man danner nye, hensigtsmæssige vaner og arbejdsgange i en travl hverdag. Samtidig blev der etableret samarbejde og gennemført dialoger med Statsforvaltningen, Ankestyrelsen, Danske Advokater og Advokatsamfundet, der alle repræsenterer eksterne brugere af systemet.

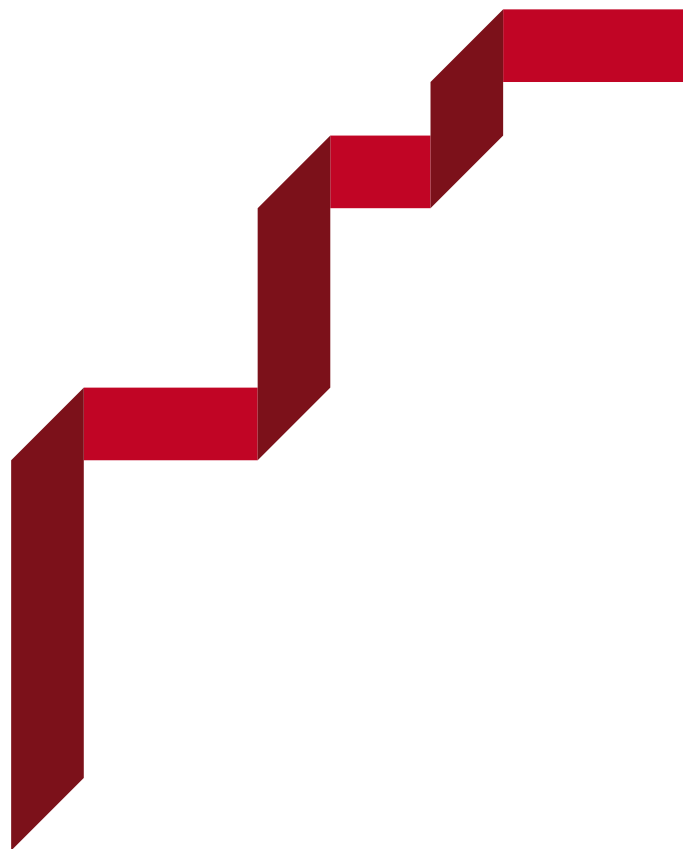
SUPPORT OG SAMARBEJDE

Der var massiv systemsupport omkring projektet fra starten, hvor man i Servicedesk Civil sad klar til at hjælpe både interne og eksterne brugere telefonisk og skriftligt. Og her fik man mere og mere travlt. For efterhånden som alle retter kom på systemet, begyndte det at køre langsomt, og dets generelle kvalitet viste sig at være ringere end forventet.

Indimellem gik systemet helt i stå, når mange brugere benyttede det på samme tid. Især advokater og advokatsekretærer fik testet deres tålmodighed med systemets manglende smidighed, idet de er særligt afhængige af at kunne uploade sager og dokumenter på minretssag.dk. Blandt andet etablerede advokatsekretærene derfor fællesskaber, hvor de kunne give deres hjælp og erfaring videre til hinanden, når de fx oplevede problemer med systemet.

14 INITIATIVER

Så snart det i sommeren 2018 blev klart, at der var væsentlige udfordringer med hastigheden på minretssag.dk og i Civilsystemet, nedsatte Domstolsstyrelsen en taskforce for at skabe klarhed over udfordringerne og løse dem. Taskforcen gennemanalyserede hele platformen og pegede på 14 konkrete initiativer, der kunne forbedre systemets præstation og hastighed. Fire af disse tiltag, der blev implementeret i efteråret 2018, gav et mærkbart resultat på systemets hastighed og performance, og Domstolsstyrelsen kunne herefter registrere et fald i henvendelser til supporten. De resterende tiltag forventes implementeret i første halvdel af 2019.

VIDERE FORLØB

En planlagt udvikling af funktioner og igangsættelse af version 2.0 er foreløbig blevet udskudt. Frem til midten af 2019 fokuserer Domstolsstyrelsen på at stabilisere systemet og øge hastigheden, så brugerne ikke bliver forsinkede i deres arbejde. Derefter tages der stilling til, hvorvidt systemet skal stabiliseres yderligere, og hvorvidt nogle af de funktioner, som brugerne har efterspurgt, skal videreudvikles – herunder en 'system-til-system' integration, som blandt andet vil lette sagsoprettelsen for de eksterne professionelle brugere meget.

UDENLANDSK INTERESSE

Indførelsen af Civilsystemet og minretssag.dk følges med stor interesse fra udlandet. Danmark er et foregangsland på digitaliseringsområdet, og flere lande ønsker at drage nytte af de erfaringer, vi har med at digitalisere vores domstolssystem. Fx har Retten i Lyngby haft besøg af en delegation fra Schweiz og Italien, hvor Civilsystemet og minretssag.dk blev gennemgået. Fra Tyskland har justitsministerierne i tre Bundesländer vist interesse, og repræsentanter fra Domstolsstyrelsen har holdt oplæg om digitalisering af civile sager ved en digitaliseringskonference i London med deltagelse fra 38 lande fra hele verden.

DET NYE FAMILIERETLIGE SYSTEM

Domstolsstyrelsen har i fællesskab med retterne arbejdet med at indføre den nye familieretlige struktur, som skal være med til at hjælpe familier i opløsning godt på vej videre til starten på et nyt familieliv. Den overordnede vision i det nye familieretlige system er at skabe samlede og helhedsorienterede forløb for de berørte familier – med barnet i centrum.

Den 27. december 2018 vedtog Folketinget lov om Familieretshuset samt ændringer af en række love, der tilsammen danner en ny familieretlig struktur. Den ene del af det nye system er Familieretshuset, der erstatter Statsforvaltningen. Familieretshuset bliver borgerens indgang til systemet, og det er her, sagerne bliver visiteret til det relevante sagsforløb. Den anden del af det nye system er familieretten. Familieretten er den afdeling i byretten, der behandler de familieretlige sager.

SAMMENHÆNGENDE FORLØB

De nye familieretter skal fortsat behandle sager om forældremyndighed, barnets bopæl, faderskab og medmoderskab samt ægteskab. Derudover skal sager om tvangsfuldbyrdelse af

forældremyndighed, barnets bopæl og samvær – samt sager om børne bortførelser, som i dag behandles i fogedretten – behandles i familieretten. Endelig skal familieretten behandle en række sager, som tidligere er blevet behandlet som klagesager af Ankestyrelsen, herunder samværssager, fastsættelse af bidrag og sager efter navneloven.

Det er ønsket med den politiske aftale at gøre en reel forskel for børnene, både dem, der rammes direkte af forældrenes brud og problemer, og dem, hvor hverdagen påvirkes og kan blive svær. Der skal sikres en tryk og støttende inddragelse af barnet i processen, og barnets behov for at blive hørt om dets egne forhold skal anerkendes. Udgangspunktet for organisering af familieretten har derfor været at sikre sammenhængende forløb for borgeren gennem systemet.

ORGANISERING

Kort før jul 2018 vedtog landets byretspræsidenter en vejledende model for organiseringen af familieretten ved Danmarks Domstole. Modellen var indstillet af en arbejdsgruppe med repræsentanter fra byretterne, som også havde udarbejdet retningslinjer for familierettens fysiske rammer.

EFFEKT OG KVALITET

Sideløbende med etablering af familieretten har der været fokus på at implementere det nye system, herunder at udarbejde tekster og vejledning om sagsgange, at uddanne retternes medarbejdere og at organisere overgangsordningen mv.

Det nye familieretlige system træder i kraft 1. april 2019. Der vil løbende blive holdt øje med, om ændringerne i systemet har den ønskede effekt og kvalitet, og om familierne oplever enkle og sammenhængende forløb. Når der er indsamlet erfaringer fra de første fire år, vil der blive foretaget en samlet evaluering af systemet.

BRUGERNES OPLEVELSE AF SMÅSAGSPROCESSEN

I forbindelse med fokusområdet om småsagsprocessen har Domstolsstyrelsen fået gennemført en ekstern undersøgelse af, hvordan småsagsprocessen fungerer – med fokus på brugernes oplevelse. Undersøgelsen blev afsluttet i september.

Hensigten med småsagsprocessen er at gøre det billigt og nemt for fx privatpersoner eller mindre erhvervsdrivende uden juridisk indsigt at gennemføre en civil retssag om krav på under 50.000 kr. Dels hjælper retten med at forberede sagerne, og dels er sagsgangene forenklet i forhold til større sager - fx er det i højere grad muligt at benytte telefonmøder fremfor fysiske retsmøder. Desuden får borgeren behandlet småsager ved domstolene med færre omkostninger. Ordningen blev indført i 2008, men det er ikke blevet modtaget af borgerne i et tilfredsstillende omfang.

ÅRLIGT FALD AF SAGER

Domstolsstyrelsen igangsatte i 2018 initiativer til at belyse årsagerne og til at pege på metoder, der kan øge borgernes interesse for at benytte småsagsprocessen. I første halvår af 2018 gennemførte rådgivningsfirmaet Seismonaut en undersøgelse af småsagsområdet.

Analysen viste, at antallet af sager ved småsagsprocessen generelt har haft et årligt fald siden 2010, og at en vigtig årsag til de nedadgående sagstal blandt andet bundede i manglende kendskab til småsagsprocessen blandt de potentielle brugere. Desuden blev det konstateret, at der blandt håndværks- og byggevirksomheder findes konflikter, som slet ikke løses, og at der derfor er potentiale for at tiltrække flere brugere af småsagsprocessen i denne målgruppe.

UOVERSKUELIG BRUGERREJSE

En analyse af selve brugerrejsen for potentielle brugere blandt små og mellemstore virksomheder afdækkede både bevidste og ubevidste fravalg af småsagsprocessen i de indledende faser – og der var flere årsager til disse fravalg. Fx viste det sig, at særligt nye brugere af småsagsprocessen oplever sagsforløbet som uoverskueligt og vanskeligt. Dette skyldes især den skriftlighed og det juridiske sprog, der præger processen. Det

fremgik, at god, ensrettet vejledning er centralt, da det giver en positiv brugeroplevelse, uanset om udfaldet i sagen er til brugerens fordel eller ej.

Analysen konkluderede, at småsagsprocessen overordnet set vurderes som værdifuld blandt brugere og potentielle brugere, men at der i praksis er brug for at vejlede dem om sagsforløbet undervejs ud fra deres behov – både på domstol.dk og når en sag skal anlægges digitalt via minretssag.dk.

UNDERSTØTTELSE AF BRUGERREJSEN

Med afsæt i analysens konklusioner gennemførte Domstolsstyrelsen i samarbejde med rådgivningsfirmaet Seismonaut i efteråret 2018 et pilotprojekt med henblik på at skabe et samarbejde om at udbrede kendskabet til småsagsprocessen med udvalgte brancheorganisationer for små- og mellemstore virksomheder. Projektet har haft til formål at styrke hele modellen for småsagsprocessen ved at arbejde strategisk med partnerskaber tæt på målgruppen og samtidig understøtte brugerrejsen med information, der er målrettet brugeren.

SAMARBEJDE OM HJÆLPEVÆRKTØJER

Seks brancheorganisationer inden for håndværks- og byggefagene deltog i en workshop, hvor de – sammen med repræsentanter fra Domstolsstyrelsen og to retter – udarbejdede en række forslag til at styrke kommunikation og vejledning i processen.

Forslagene blev vurderet af fem virksomheder i målgruppen, hvorefter projektet blev koncentreret om fem konkrete forslag til digitale hjælpværktøjer, der kan imødekomme målgruppens behov for at blive guidet igennem småsagsprocessen.

Åf ressourcemæssige årsager er projektet indtil videre sat på pause.

KOMPETENCELØFT HOS LEDERNE

Ledere ved retterne skal være gode til at lede, og god ledelse skal bidrage til at sikre en fortsat høj kvalitet, en effektiv opgaveløsning og en attraktiv arbejdsplads. En ny, skræddersyet lederuddannelse i Danmarks Domstole har allerede sendt de første deltagere tilbage på arbejde med nye indsigter og teknikker – og med grundlag for både fælles sprog og større ensartethed i ledelsen ved retterne.

Nye krav fra samfundet giver nye roller og opgaver i retterne og dermed et stigende behov for aktiv ledelse, der kan være med til at fremtidssikre en høj kvalitet og en effektiv opgaveløsning ved domstolene. Derfor har der været brug for en lederuddannelse ved Danmarks Domstole, der gør lederne i stand til at følge med udviklingen ved at udstyre dem med relevante, opdaterede ledelseskompetencer.

I første omgang blev der nedsat en referencegruppe med repræsentanter fra syv retter, heriblandt to retspræsidenter, der

skulle sikre relevans og kvalitet i en lederuddannelse. Desuden gik en afdækning af de konkrete behov i gang, inden opgaven blev sendt i udbud. På den måde blev det sikret, at domstolene fik en skræddersyet lederuddannelse med blandt andet relevante cases.

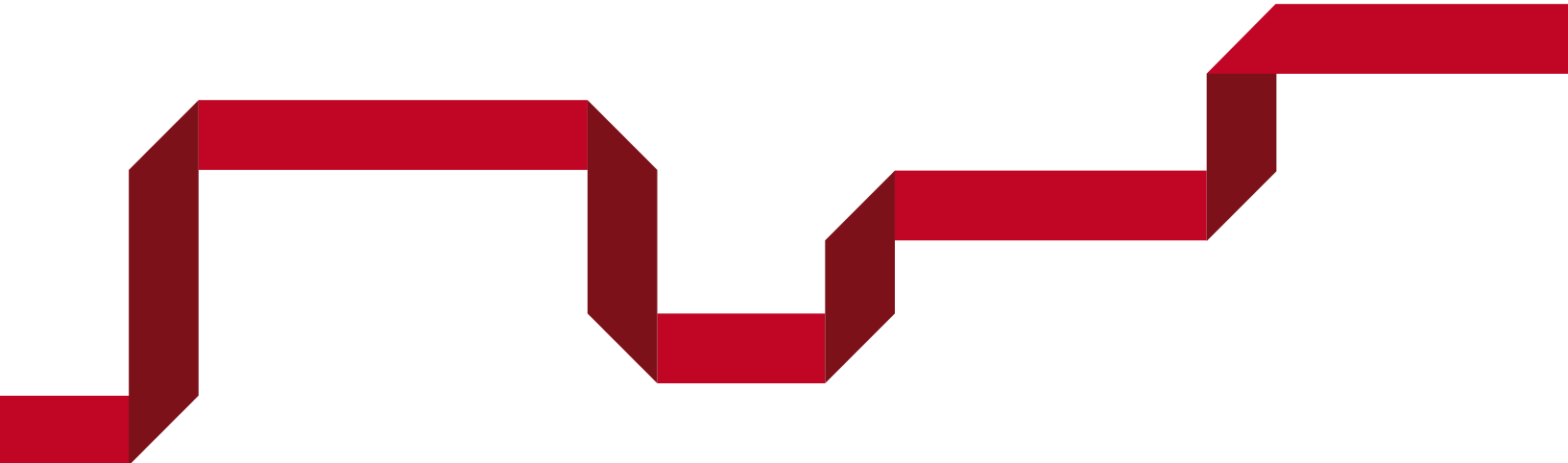
UNDERSØGELSEN

For at gøre uddannelsen så praksisnær som muligt – og tage udgangspunkt i den virkelighed, man arbejder i som leder ved

Målet med lederuddannelsen:

- at den enkelte leder kan imødekomme de fortsatte høje krav og forventninger, der stilles i en travl hverdag,
- at alle ledere får mulighed for at arbejde mere professionelt med ledelse som disciplin og
- at der er lejlighed til fordybelse i forskellige ledelsesmæssige discipliner og temaer.

retterne – blev der indsamlet viden om de faktiske og praktiske ledelsesmæssige udfordringer i retterne. Omtrent halvdelen af domstolens ledere besvarede interviews, hvor de beskrev deres behov for ledelsesløft.

Nogle ledere nævnte, at de savnede formel ledertræning – især hvis de før domstolsreformen i 2007 var ledere i en mindre ret med få sager og medarbejdere. Andre ønskede at få genopfrisket de ledelsesteorier, de engang havde lært eller at få et fælles ledelsessprog eller at diskutere ledelsesvisioner.

Andre igen ytrede ønske om redskaber til at prioritere tid til ledelse ved siden af driftsopgaver, eller de efterlyste inspiration og tidssvarende, opdaterede værktøjer til at påtage sig mere lederansvar – også i svære situationer.

130 ledere deltog i spørgeundersøgelsen, der satte fokus på de vigtigste ledelsesudfordringer ved Danmarks Domstole. Efter et analysearbejde mundede dette ud i 10 punkter for, hvad ledelsesudviklingen ved Danmarks Domstole skal understøtte.

UDBUDET

Opgaven med at uddanne lederne i Danmarks Domstole blev lagt i udbud. Det var vigtigt at undervisningen var mere praktisk relevant end generisk teoretisk, så de forskellige bud blev vurderet på imødekomme af blandt andet deltagerne forskellighed i ledelsesstil og faglige forudsætninger samt relevans af foreslåede cases og opstillede læringsmål.

For at få de allerbedste kompetencer inden for de respektive ledelsesmoduler blev det besluttet at lade individuelle ledelseskonsulentfirmaer stå for de enkelte moduler, fremfor at lade ét firma stå for samtlige moduler.

For også at sikre, at de pågældende ledelseskonsulentfirmaer hver især havde konsulenter, der var dygtige undervisere, der kunne formidle værktøjer og teorier, blev alle kandidater inviteret til at demonstrere deres undervisning. Først herefter lagde man sig fast på, hvilke firmaer der blev hyret til at stå for de enkelte moduler.

MODULERNE

Uddannelsesmodulerne består af et obligatorisk grundmodul og to valgfrie overbygningsmoduler, som kan sammensættes efter behov og i samråd mellem leder, ledelsesgruppe og retspræsident i den enkelte ret. Overbygningsmodulerne fokuserer på kommunikation, strategisk eksekvering og fastholdelse, medarbejderudvikling og positiv psykologi, ledelsesøkonomi, coaching, social kapital og ledelsesteam. På overbygningsmodulerne vil lederne blive blandet, men på grundmodulerne er lederne delt op i en gruppe for administrations- og sekretariatschefer og en gruppe for afdelingsledere og funktionschefer. Opdelingen skyldes, at de grundlæggende udfordringer som leder i disse jobs er forskellige, men derefter samler udfordringerne sig på tværs af ledelsesgrupperne. Sideløbende kører retspræsidenterne deres egen ledelsesuddannelse for nye retspræsidenter med fokus på topledelse, retspræsidentens rolle som strategisk leder, det personlige lederskab foruden træning i konkrete ledelsesværktøjer.

ERFARINGERNE

De første ledere var af sted på grundmodul i efteråret 2018, og hele uddannelsen med overbygningsmoduler ventes afsluttet i slutningen af 2020. Evalueringerne for de tre første forløb viste en gennemsnitlig tilfredshed blandt deltagerne på 3,6 point ud af 4 mulige.

DE NORDATLANTISKE DOMSTOLE

NY RETSPLEJELOV FOR FÆRØERNE UNDER UDARBEJDELSE

Danmarks Domstole har deltaget i månedlige møder i en arbejdsgruppe, skiftevis på Færøerne og i København i forbindelse med udarbejdelse af en ny retsplejelov. I arbejdsgruppen sidder også repræsentanter for Justitsministeriet, Dommerforeningen, Retten på Færøerne, Færøernes Politi, Rigsombudsmanden på Færøerne, Færøernes Advokatforening og Færøernes Universitet. Arbejdsgruppens kompetencer og indsigt bruges også i forbindelse med gennemskrivning af

lovtæksten og udarbejdelse af udkast til bemærkninger til lovudkastet. Arbejdet ventes afsluttet i foråret 2019. Herefter sendes et udkast til en ny retsplejelov for Færøerne til udtalelse hos Færøernes Landsstyre.

EKSTRA DOMMERSTILLING I GRØNLAND

Justitsområdet i Grønland er blevet styrket. I finansloven for 2018 blev der afsat ekstra midler til en justitspulje for Grønland for perioden 2018-2021. Der er blandt andet afsat midler til en yderligere fast dommerstilling ved Retten i Grønland, som forventes at blive oprettet med en kommende ændring af den grønlandske retsplejelov. Når hjemlen er på plads, vil stillingen blive opslået. Indtil da er Retten i Grønland afhængig af at kunne få danske dommere til at assistere. Den forventede tilførsel af den yderligere dommerstilling ved Retten i Grønland betyder, at den nuværende dommerstilling er blevet til en administrerende dommerstilling. Der er udnævnt en ny dommer ved Retten i Grønland, som tiltræder den 1. april 2019. Denne nye dommer skal fungere som administrerende dommer, når den ekstra dommerstilling oprettes.

1. januar 2018 blev der udnævnt en ny landsdommer ved Grønlands Landsret.

DEN GRØNLANDSKE KREDSDOMMERUDDANNELSE

For første gang siden retsreformen i 2010 lykkedes det at få alle kredsdommerstillingerne besat. For at fremtidssikre bemanningen i kredsretterne, og for at de kommende kredsdommerkandidater bliver endnu bedre klædt på til deres vigtige virke som kredsdommere i første instans i de fleste sager i

Grønlands Retsvæsen, skal der tilrettelægges en revideret uddannelse for et nyt hold kredsdommerkandidater. I den forbindelse har Retten i Grønland fået udarbejdet en rapport om kredsdommeruddannelsen, som har dannet baggrund for evaluering og revision af uddannelsens studieordning inden uddannelse af nye kredsdommere. Uddannelsen forventes at begynde i andet halvår 2019. Der er iværksat en landsdækkende kampagne, som opfordrer kandidater til at søge ind på kredsdommeruddannelsen.

GRØNLANDSKE SAMARBEJDER OG FORA

Ved årets møde i Rådet for Grønlands Retsvæsen var temadrøftelserne vold og overgreb med særligt fokus på børn, unge og kvinder. Drøftelserne var opdelt i tre led: forebyggelse, efterforskning og retsforfølgning samt straffuldbyrdelse og resocialisering.

Grønlands Domstole fortsætter med at give højeste prioritet til sager, hvor offeret er under 15 år, men fremover vil man i samarbejde med politiet sende tydelige signaler om et fælles fokus på disse sager. Det betyder blandt andet, at man er i gang med at tilpasse brugen af statistikker, så man løbende kan følge med i retternes behandling af sådanne sager.

Grønlands Domstole deltager i lokale og centrale samarbejdsfora for at bidrage til at udvikle kvaliteten af arbejdet i hele kriminalsagskæden. Samarbejdet har blandt andet ført til, at de grønlandske retter i første instans i 2019 gennemfører et bedste praksis-projekt. Her inddrages samarbejdspartnerne for at sikre, at prioriteringerne peger i samme retning, og at samtlige myndigheder i kriminalsagskæden er med til at sikre kortere sagsbehandlingstider – særligt i de prioriterede sager. De grønlandske advokater har udtrykt tilfredshed med sagsbehandlingstiden i de civile sager, efter at behandlingen i første instans er blevet flyttet til Retten i Grønland.

Danmarks Domstole har desuden gennem året deltaget i en arbejdsgruppe, der har leveret anbefalinger til Justitsministeriet til en revision af arve- og skiftelovgivningen i Grønland.

INTERNATIONALT: SAMARBEJDE OG INTERESSE

Den stærke europæiske opmærksomhed på domstolens rolle i samfundet – herunder særligt deres uafhængighed – fortsatte i 2018. Det kom blandt andet til udtryk, da det europæiske netværk for domstolsadministrationer, ENCJ, holdt generalforsamling under temaet 'Leading positive change'. Her var hovedbudskabet proaktivitet og at sikre, at domstolsadministrationerne går foran og leder de positive forandringer, herunder sikrer videreuddannelse og udvikling af hvervet.

ENCJ vedtog på generalforsamlingen en rapport om lægdommers uafhængighed med deltagelse af mere end 20.000 lægdommere fra ti EU-lande. Danmark og danske lægdommere placerede sig flot med en samlet score på over 9 ud af 10 mulige, når de vurderede deres generelle og personlige uafhængighed.

Inden for det uddannelsesfaglige område har Domstolsstyrelsen i 2018 prioriteret arbejdet i Academy of European Law (ERA) og i Samarbejdsorganet for Efteruddannelse af Nordens Dommere (SEND). De fleste år afholdes to seminarer for nordiske dommere i regi af SEND. I år var Danmark værter for det ene seminar, hvor 48 nordiske dommere og foredragsholdere satte fokus på mulighederne for forlig i almindelige civile sager.

Også i år håndterede Domstolsstyrelsen et stort antal skriftlige henvendelser fra udlandet. Her efterspørges både generel viden om, hvordan vi driver en moderne domstolsadministration i Danmark, men også helt konkret viden om specifikke emner. Der er samtidig stigende efterspørgsel fra udlandet efter danske oplægsholdere, når kvalitet, effektivitet og uafhængighed er på dagsordenen. Domstolsstyrelsen modtog desuden besøg fra udenlandske delegationer i Danmark. I 2018 har der blandt andet været besøg fra Estland, Japan, USA, Nederlandene og Polen.

Danmarks Domstole deltager i internationalt samarbejde dels for at opfylde sine internationale forpligtelser, dels for at udvikle Danmarks Domstole og for at understøtte en moderne domstolsadministration og den internationale faglighed i organisationen.

Der er fokus på samarbejder og erfaringsudveksling om domstolsadministration og om kompetenceudvikling for at sikre kendskab og adgang til relevant international viden og erfaringer. Man deltager også for at understøtte, at danske domstole kan varetage sager med internationale aspekter i høj kvalitet.

I de domstolsadministrative samarbejder og fora deltager styrelsen blandt andet aktivt som EU Kommissionens nationale kontakt for domstolene, og i Europarådets kommission for effektive retsvæsner (CEPEJ), herunder i Europarådets arbejde med kvalitet i retsvæsner. Styrelsen har særligt fokus på samarbejdet og produkterne i det europæiske netværk for domstolsadministrationer (ENCJ). ENCJ arbejder for at forbedre retssystemerne og styrke domstoles uafhængighed i Europa, blandt andet som interesseorganisation og talerør i EU.

FORKYNDELSESPROJEKTET I MÅL

Den tredje og sidste fase i udviklingen af forenklet digital forkyndelse blev sat i drift den 28. januar 2018. Dermed kan der via Outlook også forkyndes forenklet digitalt i fogedsager. Danmarks Domstole overtog forkyndelsesopgaven den 1. marts 2017, hvor løsningen til forenklet digital forkyndelse blev implementeret.

Retterne anvender i dag forenklet digital forkyndelse, og det er Domstolsstyrelsens og retternes vurdering, at det har lettet forkyndelsesopgaven for det administrative personale ved retterne. Andelen af gennemførte forkyndelser ved brug af forenklet digital forkyndelse er meget højt – i gennemsnit ca. 90 pct. – og forkyndelsen gennemføres meget hurtigt.

Samlet set må forenklet digital forkyndelse i straffesager betragtes som en succes, og målsætningen om at gennemføre 70 pct. af alle forkyndelser med forenklet digital forkyndelse er opfyldt.

Retterne benytter stadig stævningsmænd til at forkynde, hvis ikke den forenkledede digitale forkyndelse eller telefonforkyndelse lykkes.

Som en del af projektet er det i stævningsmandsbekendtgørelsen blevet præciseret, hvilke kriterier der skal være opfyldt, før stævningsmanden kan få udbetalt vederlag for tre forgæves forsøg. Ændringen trådte i kraft den 1. januar 2019. Det skal være med til at sikre det højest mulige antal gennemførte stævningsmandsforkyndelser.

Retterne sender også påmindelse om retsmøder via SMS til tiltalte, vidner og domsmænd eller nævninge, ligesom Kriminalforsorgen anvender SMS i forbindelse med domfældtes afsoning. Det sker på baggrund af et samarbejde mellem myndighederne i straffesagskæden om udveksling af telefonnumre. Alle tiltag sker med henblik på at få gennemført så mange retsmøder som muligt, undgå omberømmelser og sikre kortere gennemløbstider i straffesagerne.

DATABESKYTTELSE

Danmarks Domstole er kommet godt i mål med implementeringen af EU's persondatapakte. En projektorganisation på tværs af Danmarks Domstole har haft den overordnede opgave med implementeringen. Den har dels bestået af en projektgruppe med medarbejdere fra Domstolsstyrelsen, en arbejdsgruppe med medarbejdere med relevant viden og kompetencer fra retterne, Procesbevillingsnævnet og Domstolsstyrelsen, foruden et DPO-netværk med den fælles databeskyttelsesrådgiver og persondataansvarlige repræsentanter fra de enkelte embeder ved Danmarks Domstole, der blev oprettet i forbindelse med projektet. Der har desuden løbende været tilknyttet andre relevante aktører.

Organiseringen af databeskyttelse har blandt andet ført til ansættelse af en fælles databeskyttelsesrådgiver og indførelse af et årshjul for databeskyttelsesarbejdet ved Danmarks Domstole. Den enkelte rets persondataansvarlige har blandt

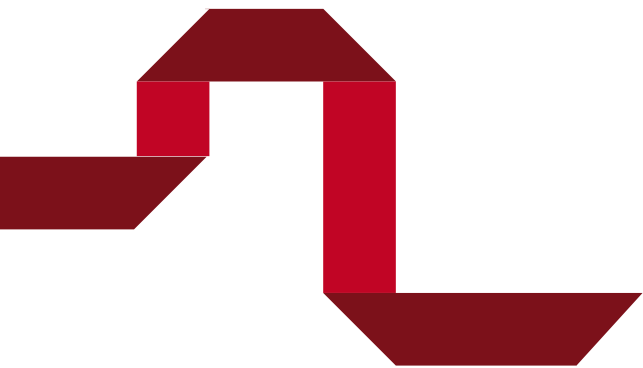
andet fungeret som en lokal ambassadør for databeskyttelse blandt kollegerne.

Der er udarbejdet procedurer og skabeloner for at sikre overholdelse af databeskyttelsesreglerne – fx for retternes fortegnelser, håndtering af eventuelle brud på datasikkerheden, etablering og styring af databehandlaftaler og håndtering af den registreredes rettigheder.

Projektgruppen har i et forandringsledelsesspor leveret undervisningsmateriale, plakater, action cards og andet til de enkelte embeder – med fokus på de grundlæggende principper i behandling af personoplysninger, organisering af databeskyttelse, håndtering af brud på persondatasikkerheden, oplysningspligt, den registreredes rettigheder mv.

Projektet blev afsluttet med udgangen af 2018 inden for den aftalte projektperiode og det aftalte budget.

YDERLIGERE DIGITALISERING AF FOGEDSAGERNE

Der er i 2018 igangsat et omfattende løft af det IT-system, som fogedretterne blandt andet bruger til sagsbehandling. Først på året blev det muligt at sende digitale forkyndelser fra Outlook, og flere forbedringer er på vej. Forbedringerne vil sikre understøttelse af de digitale arbejdsgange og øge brugervenligheden. Dermed frigives der mere tid til reel sagsbehandling, hvilket kan nedsætte sagsbehandlingstiderne.

Fogedsystemet, som omfatter et meget stort antal af retternes sager, får både forbedret funktionalitet og effektivitet.

Serverne opgraderes, og det bliver muligt at sende digitalt mere effektivt via afsendelsesmotor. Blandt de nye funktioner skal der blandt andet også ses på nye faneblade, automatisk håndtering af forkyndelseskvittering fra e-Boks, og tilføjelse af flere sagskoder, ligesom der vil blive rettet i tekster.

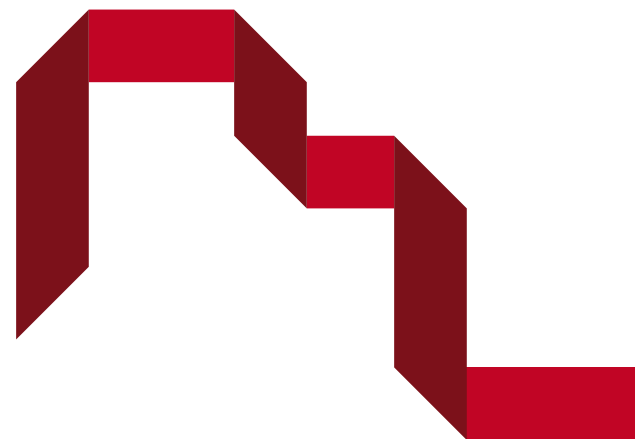
På lidt længere sigt arbejdes der på, at systemet skal understøtte tvangsauktioner, som i øjeblikket håndteres i det gamle DSI-Tvangsauktioner. Desuden arbejdes der på automatisk sagsoprettelse ved hjælp af robotter og maskinlæring.

DOMSDATABASEN I NYT UDBUD

Domstolsstyrelsen gik i efteråret i et nyt udbud om udvikling af en central database til domme. Baggrunden for domsdata-basen er et politisk ønske om at give offentligheden en fri og gratis adgang til domme afsagt ved Danmarks Domstole.

Der var oprindeligt indgået kontrakt med en leverandør om udviklingen af basen i foråret. Men under den efterfølgende afklaringsfase stod det klart, at parterne var så uenige om leverancen, at det umuliggjorde et samarbejde om denne opgave.

Domstolsstyrelsen benyttede sig derfor af en mulighed for at trække sig vederlagsfrit ud af aftalen. Inden man gik i nyt udbud, analyserede man den hidtidige proces og udbudsmaterialet i detaljer for at undgå en gentagelse af de misforståelser, der havde været med til at skabe uenigheder om leverancen. Ved udbuddet i efteråret var udbudsmateriale og krav til leverandører derfor blevet revideret og uddybet. Prækvalificeringen sluttede i december.

UGENS DOM – FREM I LYSET MED HVERDAGSKONFLIKTER

'Ugens dom' er et initiativ til offentliggørelse og formidling af domme i sager om hverdagens konflikter, som foreløbig er blevet iværksat og afprøvet i Østre Landsret. Formålet med 'Ugens dom' er at trække andre typer sager frem i lyset, end dem der sædvanligvis kommer til offentlighedens kendskab.

Typisk hører offentligheden via medierne kun om sager, der i en eller anden forstand er ekstreme og særlige. 'Ugens dom' har derimod fokus på de mange afgørelser, hvis tvister er kendetegnet af genkendelighed og almindelighed fra hverdagen i Danmark.

Hensigten med 'Ugens dom' har også til formål at udbrede kendskabet til domstolene konkrete arbejde og at øge borgernes viden om, hvordan hverdagens juridiske konflikter løses, når de ender ved domstolene. Endelig skal 'Ugens dom' også ses som en anledning til at sætte fokus på ret og retfærdighed i demokratiet.

Ordningen skal efter planen udbredes til hele landet. I lighed med Østre Landsret vil alle byretter offentliggøre resuméer af afgørelser, der i hverdagsprog oplyser om almindelige retlige konflikter i dagens Danmark.

Domstolsstyrelsen
Store Kongensgade 1-3
1264 København K

Telefon 70 10 33 22
www.domstol.dk